

Doppingellenes harc - a magyar sport tisztaságáért

A doppingolás a sport mótelye. Igazi veszélye abban rejlik, hogy cinizmusától vezérelve (csak a győzelem a fontos, hogy hogyan éred el, az nem) éppen a sport és az egészség alapeszméit támadja meg. A doppingoló sportoló ugyanis felrúgja a tiszta verseny évszázadokra, évezredekre visszatekintő hagyományát, emellett az egészség megőrzésére, illetve gyógyítási célokra, az egészség visszaállítására kifejlesztett szereket állít hadrendbe éppen az egészséges szervezet rombolásának céljából. A doppingerek többsége ugyanis a legtöbb esetben súlyos egészségkárosodást okoz.

De mi is a dopping? Leegyszerűsítve azt mondhatjuk, hogy dopping minden, ami a különböző doppinglistákon szerepel. Adott esetben doppingnak minősülhet a kávé, az alkohol is; ez esetben természetesen nem az egészségkárosító hatás kerül előtérbe, hanem a fair play elvének megsértése. Márpedig a modern sportvilág, az olimpiai eszme mind erre az alapelve épül. A sportolónak, érkezzen a földteke bármely pontjáról, ugyanolyan esélye kell, hogy legyen nyerni, mint bármely más versenyzőnek.

A doppingerek tiltása tehát kettős okra vezethető vissza: egyrészt vannak etikai megfontolások, a esélyegyenlőség megőrzésénél a sportban csak egy dolog fontosabb, mégpedig a sportoló egészségének védelme. Márpedig a doppingerek tartós szedése bizonyíthatóan káros hatással van a sportolóra. Éppen ezért vélekedik úgy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB), hogy minden szer doppingnak minősül, amely káros az egészségre. Különösen nagy a veszély azoknál a szereknél, amelyek csak nagy időkülönbséggel, késve fejtik ki hatásukat. Ráadásul a mai modern sporttudomány már számos olyan szert kifejlesztett, amely a sportoló egészségének károsítása nélkül éri el a teljesítmény fokozását. A legutóbbi siker ezen a téren a kreatin megjelenése volt, amely készítmény nem minősül doppingszernek. A kreatin káros mellékhatások nélkül segít fokozni a teljesítményt: megjelenése óta több világcsúcs is ehhez a készítményhez fűződik, elsősorban a nagy állóképességet igénylő sportokban használják, például az úszásban.

Minden tiltás, büntetés és felvilágosítás ellenére akadnak pozitív doppingminták a nemzetközi versenyeken körülbelül 1,5-2 százalék átlagosan. Jóval magasabb azonban a szabadidősportban a doppingoló sportolók aránya, ami azért különösen veszélyes, mivel a fitness-klubokban tiltott szereket szedők mögött nem áll orvosi háttér, s így a hatás még súlyosabb lehet a sportolóra nézve, könnyen előfordulhat akár haláleset is a tiltott teljesítményfokozás okán.

Mindezen okok miatt a hazai és nemzetközi szervezetek évente dollármilliókat áldoznak arra, hogy megelőzzék a doppingolást, illetve kiszűrjék a versenyeken azokat, akik tiltott teljesítményfokozó szerekekkel akarnak világraszóló eredményt elérni. Általános tapasztalat, hogy ma már nem a világ élvonala fordul ezekhez a szerekekhez, hanem a már említett szabadidős sportolók, illetve a nemzetközi élvonal mögötti réteg, a második vonal, amelynek tagjai így próbálják meg legyőzni saját korlátaikat.

A doppingellenes harc széles nemzetközi összefogással, a NOB, illetve a különböző nemzetközi szervezetek, szövetségek vezetésével zajlik. Az egyes országok kidolgozzák saját doppingellenes stratégiájukat, a versenyek közti szűrések rendszerét, illetve a nemzetközi normákhoz igazítják saját jogszabályaikat.

Magyarországon a Büntető Törvénykönyv 1998-as módosítását tartalmazza a doppingolással kapcsolatos előírásokat. Ezek lényege, hogy hazánkban a doppingolás bűncselekmény, amely miatt adott esetben akár börtönbüntetés is kiszabható. Tisztában vagyunk ugyanakkor azzal, hogy a sportoló nem bűnöző, ezért a szabályozás elsősorban a tiltott szerek terjesztőit igyekszik elrettenteni: azokat a személyeket fenyegeti a jogszabály a legsúlyosabb büntetéssel, akik a fiatalokat a szerekhez hozzájuttatják, s akik mások egészségének tönkretételével gazdagszanak meg. Éppen azért fontos, hogy a szabadidősportban visszaszoruljon a dopping használata, mivel a fitness-klubok közönsége a legtöbb esetben nem is tudja, mire adja a fejét, mikor a "dealer" által szállított anyagot beszedi. Az élsportolók felkészülését segítő orvosi team ma már felkészült, s tud alternatívát kínálni, emellett felvilágosítja a sportolót a következményekről. A szabadidősportolók mögött azonban nem áll ilyen stáb, ők csak az eredményt látják, illetve azt, hogy a kimagasló győzelmekhez vezet egy látszólag könnyebb út is, nem csupán a verejtékes edzések által kínált lehetőség.